

АНАЛІЗ РИНКУ ФІТНЕС-ПОСЛУГ (НА ПРИКЛАДІ м. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК)

Ірина Матвієнко

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна
Івано-Франківський коледж фізичного виховання НУФВСУ, Івано-Франківськ, Україна

Анотація. Розглянуто дані про спортивну інфраструктуру міста; подано характеристику фітнес-клубів, які надають населенню різноманітні фітнес-послуги, та співвідношення фітнес-об'єктів за типом. **Мета.** Визначити специфіку ринку фітнес-послуг м. Івано-Франківськ. **Методи та організація дослідження.** Аналіз та узагальнення даних літературних джерел, порівняння та зіставлення (компаративний аналіз), соціологічні методи, методи статистики. У дослідженні взяли участь фітнес-клуби м. Івано-Франківськ. **Результати.** Виявлено, що на фоні розширення спортивної інфраструктури міста існує попит на басейни, які функціонували б протягом року, та впорядковані спортивні майданчики. Встановлено, що в місті недостатньо розвинута мережа найбільших операторів фітнес-послуг, позаяк діє лише один клуб міжнародної мережі FITCURVES, та два клуби всеукраїнської мережі – InterFit та Vasil Gym. Встановлено, що найбільшу кількість фітнес-об'єктів по Україні становлять фітнес-клуби – 55 % та фітнес-студії – 10 %, тоді як в Івано-Франківську лідерами за кількістю є спортивні клуби, їх нараховується – 48 %. Значні відмінності спостерігаються також в кількості фітнес- та йога-студій. Досліджено, що більшість фітнес-об'єктів мають комплексний характер, проте на ринку міста відсутні спеціалізовані пілатес-студії та кросфіт-клуби, фітнес-клуби з басейном. В Івано-Франківську діє 46 фітнес-клубів, які культивують різноманітні напрями та види фітнесу. Нереалізованими є: фітнес для осіб літнього віку, для вагітних, сімейний фітнес. Існує певна невідповідність типу фітнес-об'єкта та послуг, які надаються. Виявлено відмінність у співвідношенні фітнес-об'єктів за типом та їх ідентифікації на ринку Івано-Франківська та по Україні в цілому.

Ключові слова: фітнес, фітнес-послуги, фітнес-клуб, спортивний клуб.

Iryna Matviienko

ANALYSIS OF FITNESS SERVICES MARKET (THE CASE OF IVANO-FRANKIVSK)

Abstract. The data on the town sports infrastructure are considered; a description of fitness clubs that provide a variety of fitness services to the public and the ratio of fitness facilities by type are presented. **Objective.** To determine the specificity of the fitness services market in Ivano-Frankivsk. **Methods and organization of studies.** Analysis and generalization of data from literary sources, comparison (comparative analysis), sociological methods, methods of statistics. Ivano-Frankivsk fitness clubs participated in the study.

Results. It is revealed that against the background of expansion of town sports infrastructure there is a demand for swimming pools that would operate during the year and well-organized sports grounds. It is established that the town has underdeveloped network of the largest operators of fitness services, because there is only one club of the international network FITCURVES, and two clubs of All-Ukrainian network - InterFit and Vasil Gym. It is found that the largest number of fitness facilities in Ukraine constitutes fitness clubs - 55% and fitness studios - 10%, while in Ivano-Frankivsk the leaders are the sports clubs constituting 48 %. Significant differences are also observed in the number of fitness and yoga studios. It has been investigated that most fitness facilities are complex in nature, but there are no specialized Pilates studios and crossfit clubs, fitness clubs with pools in the city market. There are 46 fitness clubs in Ivano-Frankivsk that cultivate a variety of fitness areas and types. Unrealized are: fitness for the elderly, for pregnant women, family fitness. There is some discrepancy between the type of fitness facility and the services provided. The differences in the ratio of fitness objects by type and their identification in the Ivano-Frankivsk market and in Ukraine as a whole were detected.

Keywords: fitness, fitness services, fitness club, sports club.

Вступ. Щороку збільшується кількість українців, які займаються фізичною культурою, зростає і кількість установ, що надають фізкультурно-оздоровчі послуги населенню: дитячо-юнацькі

спортивні школи, спортивні та фітнес-клуби, фізкультурно-оздоровчі заклади, центри фізичного здоров'я населення та фізичної культури і спорту інвалідів [4, 6]. В Україні кількість залучених до

регулярних занять фізичною культурою становить 13 %, тоді як у розвинутих європейських країнах цей показник сягає 21–50 % [6].

Ринок фітнесу в Україні тільки формується, 1,02 млн українців, які є клієнтами фітнес-клубів, становлять лише 2,4 % населення країни [8]. Для прикладу, у США фітнесом займається 16,2 % населення країни, в Нідерландах та Іспанії – 12 %, в Росії – 5 % [1].

Варто зауважити, що Україна має величезний потенціал для розвитку фітнес-індустрії, прогнозується збільшення споживачів фітнес-послуг до 5 % (за прогнозами експертів FitnessConnectUA). У загальноєвропейському рейтингу наша країна посідає одинадцяте місце за кількістю фітнес-клубів та дванадцяте – за кількістю споживачів.

Запити ринку фітнес-послуг вивчали Л. Чеховська, Є. Приступа, О. Жданова [5], зосередивши увагу на асортименті послуг та ціновій політиці найбільш популярних фітнес-клубів м. Львова. Дослідження вимог ринку та запити роботодавців, як зазначає М. Василенко [2], є необхідною умовою для оптимізації професійної підготовки фахівців.

Дослідження виконано згідно зі Зведеним планом НДР НУФВСУ на 2016–2020 рр. за темою 3.15 «Теоретико-методологічні засади оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення» (номер держреєстрації 0116U001630).

Мета дослідження – визначити специфіку ринку фітнес-послуг м. Івано-Франківськ.

Методи та організація дослідження: аналіз та узагальнення даних літературних джерел, порівняння та зіставлення (компаративний аналіз), соціологічні методи, методи статистики.

Інформацію про зміст діяльності фітнес-клубів було взято із офіційних сторінок на сайтах фітнес-клубів у мережі Інтернет, рекламних друкованих матеріалів: флаєрів, запрошень клубів тощо.

У дослідженні взяли участь фітнес-клуби м. Івано-Франківськ: «Альянс», «Апельсин», Street Gym, Sport Town, Yogaischool, «Ідеал спорт», «Прайм», VasilGym, «Адам і Єва»; FitCurves; Йога-студія «Намаскар», «Ваша студія YOGI» та ін.

Результати дослідження та їх обговорення. За даними 2017 р., в нашій країні нараховувалось 1569 фітнес-об'єктів, що на 150 більше, ніж у попередньому році [8]. Найбільшими операторами ринку фітнес-послуг є фітнес-клуби: FITCURVES, Sport Life, «Малібу», «Атлетіко» і «Сафарі». З п'яти найбільших фітнес-брендів, в Івано-Франківську діє лише один клуб мережі FITCURVES.

Лідерами за кількістю фітнес-клубів, 60 % яких знаходяться у великих містах, є Київ, Харків, Одеса, Львів, Дніпро, Запоріжжя. На Івано-Франківськ припадає тільки 3 % фітнес-об'єктів країни.

Для потреб франківчан діють 10 басейнів, 34 стадіони, 117 спортивних майданчиків, 24 тенісні

корти, 5 тирів, 40 фізкультурно-оздоровчих клубів та організацій, які здійснюють фізкультурно-оздоровчу діяльність за місцем проживання громадян [3]. Спортивну інфраструктуру міста представлено у таблиці 1.

У місті функціонують льодова арена та веслувальна база. Найбільшою потребою населення у спортивних спорудах, як зазначили мешканці Івано-Франківська, є збільшення кількості басейнів та їх доступність протягом року, зокрема в літній період. Більшість басейнів функціонує лише в опалювальний сезон (осінньо-зимовий період). Наступним побажанням є збільшення кількості впорядкованих спортивних майданчиків, придатних для дозвілля дітей та підлітків.

За даними, оприлюдненими Fitness Connect UA [4], в м. Івано-Франківськ, станом на 2018 р., фітнес-послуги здійснювали понад 40 фітнес-клубів, аналогічну кількість було зафіксовано і в 2017 р. За результатами моніторингу, у 2018 р. нами зафіксовано діяльність 46 фітнес-клубів. Їх можна розподілити за такими типами (табл. 2):

- приналежність до міжнародної та всеукраїнської мережі фітнес-клубів;
- клуби, які мають філіали (мережу) в рамках міста;
- фітнес-клуби (для жінок, сімейний);
- фітнес-центри (фізкультурно-оздоровчі центри);
- спортивні клуби (колективний клуб, спортивний комплекс);
- тренажерні зали;
- йога-студії; йога-школи, йога-центри;
- клуби розвитку тощо.

Таблиця 1 – Кількість спортивних споруд для послуг населення Івано-Франківська

Спортивні споруди	Діючі	Плануються
Басейни (загалом)	10	1
довжиною 25 м (стандартні)	4	1
довжиною 12 м	6	–
Стадіони (загалом)	34	1
з трибунами на 1500 місць і більше	8	–
футбольні поля	26	1
Спортивні майданчики	117	14
із тренажерним обладнанням	41	4
із синтетичним покриттям	35	8
тенісні корти	24	2
споруди зі штучним льодом	1	–
веслувально-спортивні бази	1	–
стрілецькі тир	15	–
Фізкультурно-оздоровчі клуби	40	–
Фітнес-клуби	46	–
Організації, які здійснюють фізкультурно-оздоровчу діяльність за місцем проживання громадян	58	–

Таблиця 2 – Огляд фітнес-клубів, спортивних клубів, студій, тренажерних залів, які надають фітнес-послуги у м. Івано-Франківськ

№ з/п	Назва	Тип	№ з/п	Назва	Тип
1	Fit Curves	Міжн. мережа фітнес-клубів для жінок	24	Торнадо	Спортивний клуб
2	Vasil Gym	Всеукр. мережа, фітнес-центрів	25	Штанга	Спортивний клуб
3	InterFit	Всеукр. мережа спорт.комплексів	26	Форум	Колективний спортивний клуб
4	Альянс	Мережа фітнес-клубів	27	Aidasport	Спортивний клуб
5	Анастасія	Мережа сімейних фітнес-клубів	28	Antis	Спортивний клуб
6	Апельсин	Мережа фітнес-клубів для жінок	29	Bodyguard	Спортивний клуб
7	Інтер Атлетика	Фітнес-центр	30	Energy	Спортивний клуб
8	Ідеал Спорт	Фітнес-клуб	31	Platforma	Спортивний клуб
9	Cross Time*	Фітнес-клуб	32	S Line	Спортивний клуб
10	Флекс	Фітнес-клуб	33	Sport House	Спортивний клуб
11	Адам і Єва	Фітнес-студія	34	Sport Line	Спортивний клуб
12	Хот-йога	Фітнес-студія	35	Бескид	Спортивний клуб
13	Каскад	Спортивний фітнес-клуб	36	Animal gym	Тренажерний зал
14	Street Gym	Спортивний клуб	37	Sector Gym	Тренажерний зал
15	Авалон	Спортивний клуб	38	Sport Town	Тренажерний зал
16	Атлет	Спортивний клуб	39	Муниципальний ФОЦ	Фізк-озд.центр
17	Здорова нація	Спортивний клуб	40	Ваша студія «YOGI»	Йога-студія
18	Легіон	Спортивний клуб	41	Камала (Укр. федерація йоги)	Йога-студія
19	Лідер	Спортивний клуб	42	Намаскар	Йога-студія
20	Молодіжний	Спортивний клуб	43	Yogaifscool	Мережа, йога-центрів Школа йоги
21	Наука	Спортивний клуб	44	Амазонки	Жіноча студія
22	Прайм	Спортивний клуб	45	Дакіні	Жіноча студія
23	Спарта	Спортивний клуб	46	Аюрведа	Оздоровчий центр, студія

* у 2019 р. відкрились спортивний клуб «Hazard», йога-студія «Yoga Urban», Cross Time – припинив діяльність

Окремою ланкою, слід виділити фітнес-клуби, які працюють за авторськими програмами, та ті, які мають навчальні центри і здійснюють підготовку фітнес-тренерів.

Співвідношення фітнес-клубів по Україні виглядає так [6]: 56 % – фітнес-клуби, 10 % – фітнес-студії, 9 % – клуби бойових мистецтв та пілатес-студії, 7 % – жіночі фітнес-клуби, по 3 % – йога-студії та студії танців, 2 % – басейни (рис. 1).

Якщо по Україні найбільший відсоток становлять саме фітнес-клуби – 55 %, то в Івано-Франківську лідерами за кількістю є спортивні клуби, їх нараховується 48 %. Значні відмінності спостерігаються також в кількості фітнес- та йога-студій. Крім того, існують фітнес-об'єкти, які відсутні на фітнес-карті Івано-Франківська, – це кросфіт-клуби, басейни, клуби бойових мистецтв. Басейни, які функціонують в місті, входять до освітніх, медичних закладів і не надають фітнес-послуг. Жоден фітнес-клуб не має власного басейну. Заняття з кросфіту проводяться в шістьох клубах міста, проте ці заклади не позиціонують себе як кросфіт-клуби, очевидно через багатопрофільність клубу та надання ряду інших фітнес-послуг.

Слід зазначити, що клуби, які культивують бойові мистецтва, ідентифікують себе як спортивні. В цих закладах також надаються фітнес-послуги, в них може міститись кардіозона чи зал для кросфіту. Варто зауважити, що тип клубу, вказаний на його офіційному сайті, сторінці в соціальних мережах та навіть зовнішньої реклами, яка є візитівкою закладу, не завжди відповідає концепції клубу і змісту надання послуг. Не завжди збігається тип клубу, відображений на зовнішній і внутрішній рекламі: вивісці, сайті та інформації про клуб і в різноманітних джерелах. Так, було виявлено різні інтерпретації «фітнес-клубу»: колективний спортивний клуб, спортивний фітнес-клуб, тренажерна зала тощо. При цьому спектр надання послуг може не відрізнятися, наприклад, у клубі з назвою «тренажерна зала» міститься зал кросфіту та бойових мистецтв, а в «спортивному клубі» є лише зона з тренажерним обладнанням. Відповідно, клуби, зазначені як фітнес-студії, містять потужну зону тренажерів, групові заняття та СПА-салон, тоді як фітнес-клуб може мати меншу площу та лише зал для групових занять з фітнесу.

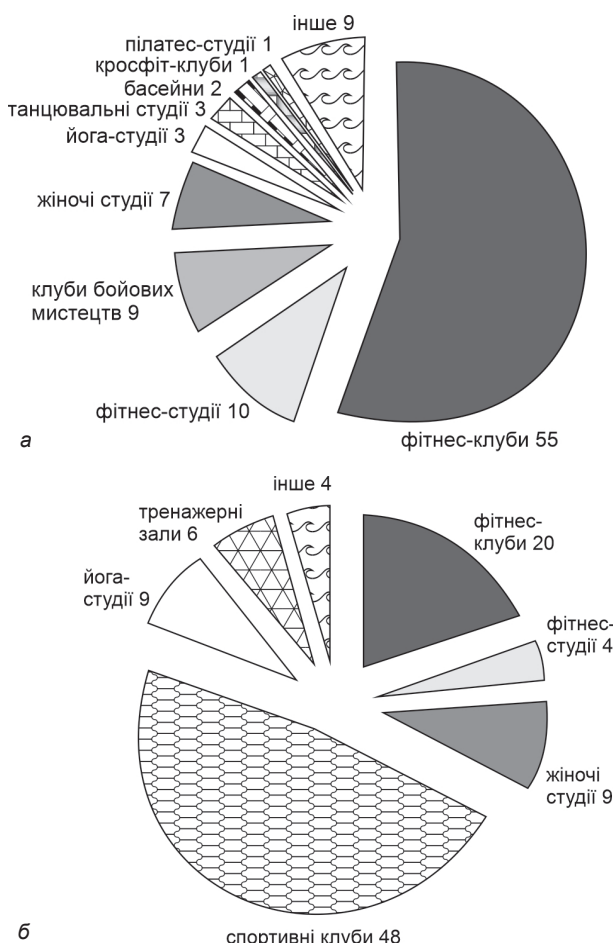

Рисунок 1 – Співвідношення фітнес-об'єктів за типами, %:
а – по Україні, б – Івано-Франківськ

Фітнес-клуб – це об'єкт фітнес-індустрії, призначений для надання фітнес-послуг на комерційній основі з можливістю придбання абонементу (разового, місячного, річного).

Проведений аналіз діяльності фітнес-клубів м. Івано-Франківськ, дозволив встановити та узагальнити асортимент (див. табл. 2). Зазначені заклади пропонують і надають населенню міста різноманітний асортимент фітнес-послуг. Фітнес-клуби FitCurves та «Апельсин» надають послуги лише жінкам, а «Анастасія» – сімейний клуб, фітнес-клуби «Альянс», «Анастасія» та «Йогаіф-скул» мають школи для підготовки тренерів з групових занять, «Прайм» та Hazard – мають спеціалізований зал для кросфіту, спортивний клуб «Наука» пропонує послуги з дарцу та гирьового спорту.

У місті функціонують два фітнес-клуби, які надають послуги лише жінкам та один фітнес-клуб, зазначений як «сімейний», і жодної спеціалізованої пілатес-студії. Підготовку фітнес-тренерів здійснюють навчальні центри мережі фітнес-клубів «Альянс», йога-центру Yogaifschool (сімейний фітнес-клуб «Анастасія» – до 2018 р.). Лише в од-

ному фітнес-клубі проводяться заняття з вагітними та окремими групами для осіб літнього віку.

Протягом 2018 р. припинили діяльність фітнес-клуби і стільки ж нових клубів з'явилися на ринку міста. Відновив свою діяльність муніципальний фізкультурно-оздоровчий центр. У 2019 р. розпочали роботу два нових клуби: спортивний клуб Hazard та фітнес-студія «Йога Урбан».

Заняття з йоги та пілатесу проводять в п'яти фітнес-студіях. Іноді заняття з ментального фітнесу проводять не в спеціалізованих закладах (фітнес-клубах, йога-студіях), а орендуєчи приміщення різних установ, наприклад, у школах, танцювальних студіях, торговельних центрах. Практикують також заняття в домашніх умовах – у себе вдома, або з виїздом до клієнта.

Нереалізованими напрямами фітнесу є: заняття для осіб літнього віку, для вагітних, сімейний фітнес. Клуби використовують різноманітні підходи, які сприяють залученню осіб до занять фітнесом та підвищують рейтинг закладу, наприклад: безкоштовні заняття та майстер-класи, акції, вікенди та флешмоби, фітнес-марафони, проекти з корекції форм тіла, розробляють та впроваджують власні додаткові супутні послуги, освітні послуги тощо.

Висновки. Ринок фітнесу в Україні тільки формується, і споживачами фітнес-послуг є менше 3 % населення. Тому країна має величезний потенціал для розвитку фітнес-індустрії.

В Івано-Франківську діє 46 фітнес-клубів, які культивують різноманітні напрями та види фітнесу. Проте встановлено, що в місті недостатньо розвинута мережа найбільших операторів фітнес-послуг, позаяк діє лише один клуб міжнародної мережі FITCURVES, та два клуби всеукраїнської мережі – InterFit та Vasil Gym.

Виявлено, що на фоні розширення спортивної інфраструктури міста існує попит на басейни, які функціонували б протягом року, та впорядковані спортивні майданчики.

Існує відмінність між ринком фітнес-послуг Івано-Франківська та по Україні в цілому у співвідношенні фітнес-об'єктів за типом та їх ідентифікацією. Мають місце різноманітні інтерпретації «фітнес-клубу»: колективний спортивний клуб, спортивний фітнес-клуб, тренажерна зала тощо. При цьому, спектр надання послуг може не відрізнятися, так більшість фітнес-об'єктів є комплексного напрямку, що поєднують фітнес-студію та тренажерний зал; зали бойових мистецтв та кросфіт. Проте на ринку відсутні спеціалізовані пілатес-студії та кросфіт-клуби. Лише в йога-студіях проводяться заняття з різноманітних напрямів йоги та пропонуються додаткові послуги, такі як масаж, звукотерапія, мехенді тощо. Нереалізованими напрямами є: фітнес для осіб літнього віку, для вагітних, сімейний фітнес.

Перспективи подальших досліджень передбачають здійснення аналізу чинників, які впливають на споживача під час вибору фітнес-клубів.

Конфлікт інтересів. Автор заявляє, що відсутній будь-який конфлікт інтересів.

Література

1. Аналітики компанії Pro-Consulting підготували дослідження ринку фітнес-услуг. Україна [Інтернет]; [цитовано 2019 Бер. 16]. Доступно на: <https://pro-consulting.ua>
2. Василенко ММ. Сучасні вимоги роботодавців до формування готовності майбутніх фітнес-тренерів до професійної діяльності. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр. Запоріжжя: Класичний приватний університет; 2014;38(91):119-25.
3. Департамент молодіжної політики та спорту Івано-Франківської міської ради [Інтернет]. Доступно на: <http://www.mvk.if.ua/uussmg>
4. Національна стратегія з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» [Інтернет]. Указ Президента України №42/2016 від 09.02.2016 р.; 2016 [цитовано 2016 Квіт. 12]. Доступно на: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/42/2016/print1465286153060829>.
5. Приступа Є, Жданова О, Чеховська Л. Аналіз ринку фізкультурно-оздоровчих послуг у Львові. Слобожанський науково-спортивний вісник: Харківська державна академія фізичної культури. 2017; 6: 79-84.
6. Про затвердження Державного соціального стандарту у сфері фізичної культури і спорту [Інтернет]. Наказ від 28.03.2013, режим доступу: Доступно на: <http://www.zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0559-13>.
7. Стахів І. Регулювання ринку спортивно-оздоровчих послуг [монографія]. Львів: УП; 2017. 200 с.
8. Fitness Connect UA [Інтернет]. 2018 [цитовано 2017Квіт. 3]. Доступно на: <http://www.fitnessconnect.com.ua>.

Literature

1. Analytics of Pro-Consulting prepared study of fitness services market. Ukraine [Internet]; [cited 2019 March 16]. Accessible at: <https://pro-consulting.ua>
2. Vasilenko MM. Contemporary requirements of employers to form the readiness of future fitness trainers for professional activity. Pedagogy of formation of creative personality in higher and secondary schools: zb. nauk. pr. Zaporizhzhia: Klasychnyi pryvatnyi universytet; 2014;38(91):119-25.
3. Department of youth policy and sport of Ivano-Frankivsk Town Council [Internet]. Accessible at: <http://www.mvk.if.ua/uussmg>
4. National Strategy for health related motion Activity in Ukraine for the period up to 2025 "Motor Activity - Healthy Lifestyle - Healthy Nation" [Internet]. Order of the President of Ukraine №42/2016 of 09.02.2016; 2016 [cited 2016 Apr. 12]. Accessible at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/42/2016/print1465286153060829>.
5. Prystupa I, Zhdanova O, Chekhovska L. Analysis of the market of physical culture and health related services in Lviv. Slobozhanskyi naukovy-sport. visnyk. 2017; 6: 79-84.
6. On approval of the State social standard in the field of physical culture and sports [Internet]. Order of 28.03.2013, access mode: Accessible at: <http://www.zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0559-13>.
7. Stakhiv I. Regulating the market of sports and health related services [monograph]. Lviv: UP; 2017. 200 p.
8. Fitness Connect UA [Internet]. 2018 [cited 2017 Apr. 3]. Accessible at: <http://www.fitnessconnect.com.ua>.

Надійшла 10.06.2019

Інформація про автора

Матвієнко Ірина Сергіївна
<https://orcid.org/0000-0002-2355-5776>,
 Irina.matvienko8@gmail.com
 Національний університет
 фізичного виховання і спорту України
 03150, Київ, вул. Фізкультури, 1

Information about the author

Matvienko Irina
<https://orcid.org/0000-0002-2355-5776>,
 Irina.matvienko8@gmail.com
 National University of Ukraine
 on Physical Education and Sport
 03150, Kyiv, Fizkul'tury str., 1